

pač samosvoje ravnanje lastnikov,²⁸⁾ družba pa tega ni uspešna zavreti z varovalnimi mehanizmi.

Globoko ima pravzaprav smolo, da se je tam rodil ravno Anton Aškerc, saj je bila to osebnost, ki so ga bičali vsi sistemi in v vsakem sistemu obe strani, opozicija in pozicija. Eni zato, ker je bil ta človek duhovnik, drugi pa zato, ker to ni bil (nekaj časa ne). Poleg tega so v naši ljubi preteklosti odgovorni kaj radi zakrivali napake tako, da so jim našli ustrezno kompenzacijo. In če sprva Cerkev ni dopustila obnove pesnikove rojstne hiše, da bi si zagotovila mir in nemoteno izkoriščanje pripadajočih posesti, se je nasprotna stran kaj kmalu oklenila kot pijanec plota preostale domačije na Senožetah, na njej našla ustrezno kompenzacijo in vanjo, v zadovoljstvo občne nepoučene slovenske javnosti in v nezadovoljstvo pesnikovih potomcev, ki od takrat naprej nimajo več nobenega miru in zasebnosti, pričela vlagati denar, ki ni bil niti pol toliko vreden kot ves hrup okoli vsega tega, v pesnikovo domačijo. Z vsemi temi manipulacijami je bilo Globoko povsem neopaženo na literarnem zemljevidu Slovenije, pa je rodilo enega največjih pesnikov svoje dežele. Najbolj boleče je resnično to, da je vsakokrat namen dober in ideja genialna, čim pa je v teku faza realizacije, vsa genialnost zamisli odpove in dobrota ostane, vsaj na Globokem, sirota. Če so bile vzrok za zaton Globokega kot nosilca tradicije Aškercove domačije družbeno-ekonomske razmere na prelomu stoletij, je bila krivec za to, da je Globoko dejansko zatono, Ajtka, ki ni predvidela možnosti propada hiše v pesnikovi rojstni vasi, ko pa se je to že začelo dogajati, se je s tem dejstvom mirno sprijaznila. Najbrž bi se vsa stvar odvijala drugače, če bi svojim "sprijenim" sorodnicam dovolila bivanje na Knezovem; te bi se tako lahko poročile, si ustvarile družino in vdahnile novega življenja na Globokem, v kraju nesrečnega imena, kjer vse prej ali slej ubira rakovo pot. Lahko se vprašamo še globlje v prah zgodovinskih zapisov, kaj bi se zgodilo in kako bi se razvijala zgodba, če bi se Anton Aškerc - oče-ne zadolžil in bi mimo vodil obe kmetiji. "But ours is not to reason why", lahko kvečjemu opišemo, kako stvari stojijo, ali pač ne. Tako je tudi težko predstaviti kakršenkoli predlog v zvezi z oživitvijo spomina na pesnikovo rojstno hišo, zadnji vlak je bil že davno zamujen, saj od celotne hiše stojijo le še z grmovjem prerasli temelji. Najbrž največje ponižanje vsem, ki se z dušo čutijo za pesnikove rojake, pa je to, da odcep od glavne ceste na Senožete in avtobusna postaja v Rimskih Toplicah več pomenita kot pesnikova rojstna vas, ki edina nima nikakršnega obeležja... O, pač, skoraj bi pozabil, Aškercov rodni kraj ima najlepše obeležje na svetu - lipi tete Jože...

28) Ki jih je veliko bolj zanimalo, na primer, izkoriščanje gozdov in pašnikov.

SUMMARY

TRACKING AŠKERC'S DWELLINGS

Andrej Pinter

The following material titled "Tracking Aškerc's dwellings" is an interdisciplinary display of events connected to both houses in which the poet of ballads and romances Anton Aškerc spent his youth. Both subjects are reviewed through a magnifying glass of principles stemming from ethnographical, literary-historical and psychological scientific theories. I focused not only upon the sole occurrences linked with the houses, but also on any kind of relation to Aškerc's poetical and personal growth. I was also inter-

OCENA

Mojca Ramšak

"Glej tam med drevjem hišo belo...", po sledih Aškercovih domačij Andreja Pinterja in Vanje Boben iz Poljanske gimnazije v Ljubljani. Raziskovalna naloga v okviru srečanja Gibanje znanost mladini je zaradi svoje kompleksnosti, interdisciplinarnega pristopa, metodične brezhbičnosti in izjemnega znanstvenega aparata odstopala od vseh, ki so bile predstavljene v okviru omenjene akcije.

Pri ocenjevanju naloge sem upoštevala naslednje kriterije:

1) METODIKA IN TEHNIKE RAZISKOVALNEGA DELA

a) Viri: avtorja sta uporabila pisne in ustne vire. Razmerja pri pisnih (monografije, rokopisi, tipkopisi...) so takšna, da glede na cilje naloge lahko rečem, da je naloga tudi etnološka. Ustni viri ustrezno podpirajo pisne. Tudi kritika virov je ustrezna.

b) Terensko delo: terensko opazovanje, intervjui, pogovori in izvedena anketa govorijo o kvalitetni in poglobljeni raziskavi. Izbira terena, metode, virov in dajanje pomena opazovanemu in raziskovani temi je ustrezna.

2) METODOLOGIJA

V procesu raziskovanja in spoznavanja sta avtorja skozi metodičen proces empirične stopnje spoznanja (empatija, razumevanje, rekonstrukcija, interpretacija) in metodičen proces racionalne stopnje spoznanja (primerjava, analiza, sinteza, abstrakcija, posplošitev) prišla do pravilnih zaključkov. Delo je metodološko daleč onkraj gole deskripcije, nadgrajeno je s kritičnim in ustvarjalnim mišljenjem dijakov in upeto v okvir njihovih hipotez.

3) VPOGLED V ETNOLOŠKI PROBLEM

Na podlagi interdisciplinarno zastavljene raziskave sta avtorja ustrezno osvetlila tudi vse tri glavne etnološke dimenzije, ki prepletajo Aškercovo življenje: čas, prostor in družbeno okolje.

4) OSEBEN ODNOS DO PROBLEMA, KRITIČNA REFLEKSIJA IN ARGUMENTACIJA

Ugotovitve so ob odličnem znanstvenem aparatu dobro raziskane in upravičene. Ustrezna pozornost je posvečena tudi natančnim razmejitvam med različnimi sodbami. Naloga kaže visoko stopnjo lastnega razmišljanja in originalnosti.

SPLOŠNA OCENA

Nalogo zaradi zgoraj navedenega ocenjujem kot zelo kvalitetno, temeljito in poglobljeno študijo.

ested in his descendant's special interests and the attitudes of cultural organisations towards both of the buildings. Finally, I wanted several reasons for the dilapidation of the house where he was born, to be brought to light, which were, as I thought, so far not quite enough exposed.

Through interviews and chats with people who are, due to their education, occupation or due to the place and style of their lives, close to the subject of my research, I tried to create the most objective starting-point and found out: that Aškerc's estate decayed due to socially-economical situation of that time, that later on dilapidated the building itself due to inadequate attitude of certain individuals and the society as whole towards the cultural inheritance and finally that the estate in Senožete kept its original appearance due to specific interests of individuals and that the events connected to both estates had a great impact to the poet.